

Szabó Lászlóné

Művészi tehetséggel a haza szolgálatában

Beszélgetés Nagy János szobrászművésszel

Tatai otthonában kerestük fel Nagy János szobrászművészt. A szoborállítás nehézségeiről, a tatai alkotómunkáról és terveiről beszélgettünk a Mesterrel, aki évtizedek óta gazdagítja a magyarságot csodálatos alkotásaival.

Sz. L.-né: Pörgessük vissza az idő kerekét. Hogyan indult a pályája?

N. J.: 1935-ben születtem Rákosszentmihályon. Komáromban érettségiztem. Mivel grafikusnak készültem, agyagot sokáig nem vettem a kezembe. Érdeklődésem később a formázás felé fordult. 1955-ben felvettek a Pozsonyi Képzőművészeti Főiskola szobrász szakára, amelyet 1961-ben elvégeztem.

Sz. L.-né: A főiskola után hogyan alakult az élete?

N. J.: Még főiskolás koromban megnősültem. Ahogy végeztem, elköltöztünk Gútára. Magyar

környezetben akartam maradni. Feleségem a helybeli iskolában tanított. Született három gyermekünk. Dolgozni azonban, műterem hiánya miatt, nem tudtam. Állást vállaltam Besztercebányán, a Pedagógiai Főiskolán tanítottam mintázást és rajzot. Hetente tettem meg az utat Gúta és Besztercebánya között. Fáradtan ugyan, de dolgoztam. Elkészítettem egy nagyalakú domborművet, és Gútán felavatták az első köztéri szobromat. Majd Komáromban házat vettem, berendeztem a műtermemet. De rövidesen közbejött megint valami: politikai okok miatt el kellett hagynom Komáromot. Mindent kezdettem újra. Helembára költöztem, az Ipoly torkolatához, azt hittem, itt nyugton lehetek. Tévedtem. A vízlépcső építésének kezdetekor itt is bontásra került sor, a házam az elsők között volt. Majd Léva mellé, Almásra költöztem, ott vettem egy romos malomépületet. Majd leköltöztem Heténybe, aztán ismét vissza Helembára. Nagyon kedveltem azt a vidéket. Szerettem volna művésztelepet létrehozni, sajnos nem találtam megértésre.

Sz. L.-né: Mi indokolta távozását a Felvidék-ről Tatára?

N. J.: Tatán a létezéshez és az alkotáshoz szükséges feltételeket olyan mértékben biztosít-

Nagy János: Erők (bronz, 25 x 30 x 15 cm)

ják számomra, amilyeneket a Felvidéken korábban soha, sehol. Lakhatóvá tették számomra Vaszary János festőművész egykori villáját, itt élek most. Sajnos a festőműteremben csak a kisebb méretű műveimen tudok dolgozni, az életnagyságú szobrok itt nem férnek el. Azt ígérlik, hogy a kertben építenek számomra egy megfelelő, nagyobb műtermet. A tervek között szerepel egy Nagy János Galéria létrehozása is. Sok évtizeden át eleget küzdöttem, szeretném az életművem nyugodt körülmények között elrendezni. A várossal kötött szerződés értelmében Tatára hagyom munkáimat, így azok egy helyen lesznek láthatók, talán nem kallódnak el.

Sz. L.-né: A tatai évek alatt milyen alkotások születtek? Min dolgozik most?

N. J.: Nem tétlenkedtem, több alkotásom is készült. A reformáció 500. évfordulója alkalmából készítettem a Gályarab-émlékmű vázlatát, amely Szabó István püspök úrnál van. A modell tehát készen van. Ez egy hétalakos, hétméteres kompozíció lesz. Budapesten kerül felállításra, de hogy hol és mikor, ez egyelőre titok. Erdélyi megrendelésre emléktáblákat készítettem Nyirő Józsefről és Orbán Balázsról. Sárkányölő Szent György egészalakos bronzszobrom is a fővárosba került.

Sz. L.-né: Gyakran jár vissza a Felvidékre. Kiállítások megnyitóján és más rendezvényeken is találkozhatunk Önnel. Tatai tartózkodása alatt kapott-e megrendelést a Felvidékről?

N. J.: Az Egressy Béni-szobron kívül más megrendelést nem kaptam. A révkomáromiak már évek óta várják az Egressy-szobor felállítását. A komáromi vár előtt állna Egressy Béni zeneszerző, költő, színész szobra. A Szózat és a Klapka-induló is az ő nevéhez fűződik. Eddig a műemlékvédők igen sok feltételt szabtak, nemtetszésüket nyilvánították ki a szobor mérete miatt. Attól tartanak, hogy a 3 méter magas alkotás az erőd látványához képest dominánsnak bizonyul. Akadtak, akik megkérdézték, hogy minek kell ekkora nagy szobor? Hát azért, mert Egressy Béni a magyar kultúra egyik géniusza volt, s a magyarok világszerte éneklük az általa megzenésített Szózatot. Katonaemberként védte a komáromi várat és magyar hazáját. A határozat a szobor felállításának helyéről végre megszületett, de át kellett komponálnom kisebb méretűre. A környezetet megfelelően elő kell készíteni. Egressyhez ugyanis nem lenne méltó, hogy rendezetlen környezetben, a sártenger közepén álljon. Az Egressy-szobor agyagban már elkészült, az öntésre is kell három hónap. Ez az egész huzavona kissé a kedvemet szegte. Ennek ellenére remélem, hogy az ügyben hamarosan pozitív változás áll be.

Sz. L.-né: Munkásságának mi az alapfilozófiája, vezérlő elve?

N. J.: Azt szeretném elérni a szobraimmal, hogy ha valaki ránéz, akkor érzelmeket váltson ki belőle. Tehát változást idézzen elő belül. Min-

den mű az egész művészetet átfogja. Erre törekszik az ember, hogy egyetemes művet hozzon létre.

Sz. L.-né: Van-e olyan alkotása, amelyhez különösen kötődik?

N. J.: Nagy lókedvelő vagyok. Eddig egy lovas szobrot állíthattam a Felvidéken, amely Búcsón található, Bulcsú vezér lovas szobra. Megjegyzem, hogy általában hiba van a lovas szobrokban, mert nincs előlnézetük, ezért nem fényképezik őket előlről. Egy szobrot úgy kell megkomponálni, hogy minden nézete élő legyen. A szobornak mindenhol tökéletes kompozíciónak kell lenni.

Sz. L.-né: Melyek a dédelgetett tervek, célok?

N. J.: Megbízás nincs semmi, de álmaim vannak. Összeszámoltam, úgy harminc évre szólnának. Szeretném befejezni az életművem úgy, hogy kerek legyen. A Táncoló huszárt szeretném nagyban látni, és nagy lovas szobrokat szeretnék készíteni. Terveim között szerepel Csaba vezér megformálása. Emellett a saját elképzeléseimet szeretném megvalósítani, a szkíta művészettel foglalkozni, visszatalálni hozzájuk. Szívesen szoborba önteném Nimródot, továbbá Nimród fiait, Hunort és Magort, majd a Csodaszarvast, ami vezetett minket. Turáni eredetű embernek és szobrásznak tartom magamat. Tudatosítanunk kell, hogy keletről jöttünk a Kárpát-medencébe, ahol többszörös honfoglalásra került sor. Meg kell védenünk az őseink által ránk hagyott nemzeti értékeinket, anyanyelvünket, vallásunkat, kultúránkat.

Sz. L.-né: Köszönjük a beszélgetést. Jó egészséget és további alkotókedvet kívánunk. Reméljük, hogy sikerül valóra váltani a terveket.

Nagy János a tatai műtermében
(Szabó László fényképfelvétele)